

ΒΙΒΛΙΟ

«Χελώνες στο άπειρο»: Το νέο μυθιστόρημα του Τζον Γκριν έχει ως θέμα την ιδεοψυχαναγκαστική διαταραχή

Ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της young adult fiction επιστρέφει με το καινούργιο του βιβλίο και πρωταγωνίστρια μία 16χρονη κοπέλα

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

2.6.2018 | 09:08

Ο Τζον Γκριν είναι ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της Young Adult Fiction στη λογοτεχνία. Φωτο: Marina Waters

---

HYoung Adult Fiction είναι η νούμερο 1 σε πωλήσεις στον αγγλοσαξονικό κόσμο, και ο Τζον Γκριν ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της — και ένας εξαιρετικός, και τρομερά επιδραστικός, συγγραφέας ούτως ή άλλως.

Οι «Χελώνες στο άπειρο» είναι το τελευταίο του μυθιστόρημα, με έξι ολόκληρα χρόνια απόσταση από το προηγούμενό του, και αυτό με τα πιο πολλά αυτοβιογραφικά στοιχεία μέσα του, μολονότι πρωταγωνίστριά του είναι ένα δεκαεξάχρονο κορίτσι. Και από εδώ ακριβώς ξεκινούν τα θαύματα.

Η Άζα, η κεντρική ηρωίδα στις «Χελώνες», πάσχει από μία βαριά ιδεοψυχαναγκαστική διαταραχή: είναι μικροβιοφοβική, και σπαταλά τις περισσότερες ώρες της ημέρας, ενόσω πασχίζει να είναι καλή μαθήτρια, καλή κόρη, καλή στα πάντα, ξεπλένοντας το στόμα της με αντισηπτικό χεριών, σαπουνίζοντας και ξανασαπουνίζοντας τα χέρια της, τρυπώντας τον κάλο στο δάχτυλό της με το νύχι ξανά και ξανά, και συζητώντας σπαρακτικά και ατελέσφορα με τον εαυτό της κάθε παράμετρο της εμμονής της.

Πόσα μικρόβια ζουν μέσα της; Πόσα είναι δικά της και πόσα μπορεί να ανήκουν σε κάποιον άλλον; Κι αν φιλήσει εκείνο το αγόρι, τι μπορεί να πάθει; Είναι άραγε αυτόβουλος οργανισμός, ή απλώς το όχημα των μικροοργανισμών που επέλεξαν να ζουν κάτω από το δέρμα της;

Παρακολουθούμε το «θρίλερ» με τη διαταραχή της Άζα με αδιάσπαστη προσοχή, καθώς ο Γκριν κατορθώνει και το κάνει δικό μας: δεν έχει ταυτιστεί μόνο ο ίδιος με την ηρωίδα του – ταυτιζόμαστε και εμείς, εύκολα. Γιατί οτιδήποτε έχει να κάνει με την αρρώστια της δεν είναι άλλο από τα μεταμφιεσμένα πάθη όλων των εφήβων.

Το θέμα με το κλωστηρίδιο είναι ότι υπάρχει μέσα μας. Το έχουμε όλοι μας, παραμονεύει παντού· απλώς κάποιες φορές ξεφεύγει, εξαπλώνεται κι αρχίζει να επιτίθεται στον οργανισμό. Κάποιες φορές απλώς συμβαίνει. Κάποιες φορές συμβαίνει επειδή περνάνε στο σώμα σου βακτήρια από άλλον άνθρωπο, που είναι ελαφρώς διαφορετικά από τα δικά σου αρχίζουν να αναμειγνύονται με τα δικά σου — και μετά καλά ξεμπερδέματα.

Όλα αυτά ακούγονται κάπως (έως πολύ) παλαβά και αταίριαστα με ένα ψυχαγωγικό βιβλίο. Δεν είναι.

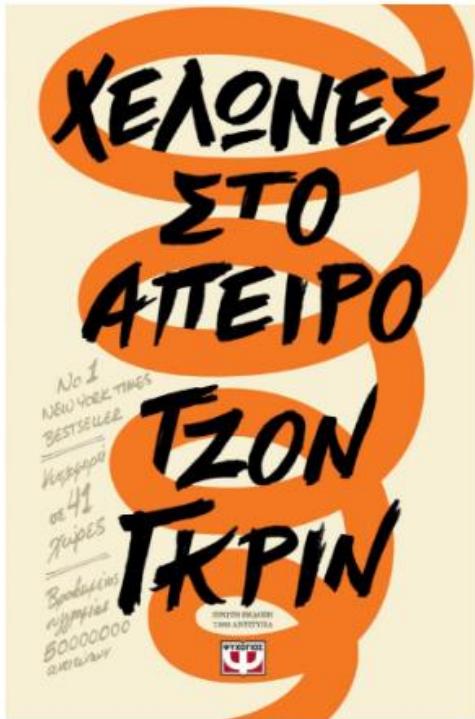
Παρακολουθούμε το «θρίλερ» με τη διαταραχή της Άζα με αδιάσπαστη προσοχή, καθώς ο Γκριν κατορθώνει και το κάνει δικό μας: δεν έχει ταυτιστεί μόνο ο ίδιος με την ηρωίδα του — ταυτιζόμαστε και εμείς, εύκολα.

Γιατί οτιδήποτε έχει να κάνει με την αρρώστια της δεν είναι άλλο από τα μεταμφιεσμένα πάθη όλων των εφήβων: η αδυναμία προσέγγισης του άλλου, η αοριστία της ζωής, ο φόβος και ο τρόμος, και ο πανικός, απέναντι στο σώμα σου, η συνειδητοποίηση της θνητότητας — αυτού που λέμε «τραγικότητα της ύπαρξης». Για αυτό μιλήσαμε για θαύματα προηγουμένως: ο Γκριν πλάθει έναν ακραίο χαρακτήρα, που είναι πλοκή από μόνος του — και που επάνω του, παρά την όποια υπερβολή, κάθε αναγνώστης μπορεί να συναντήσει, ή να θυμηθεί, τον εαυτό του.

Και όλα αυτά, ενώ η αρρώστια της Άζα δεν είναι, παρά ταύτα, το κεντρικό θέμα του βιβλίου. Το κεντρικό θέμα είναι η μυστηριώδης εξαφάνιση ενός πολυεκατομμυριούχου επιχειρηματία, που αφήνει μόνα τους σε μία εξοργιστικά τέλεια έπαυλη τα δυο του παιδιά. (Και η παχυλή αμοιβή που δίνεται για τυχόν χρήσιμες πληροφορίες, αμοιβή που θα παίξει καταλυτικό ρόλο στο μυθιστόρημα).

Είναι άλλωστε με τον ένα εκ των δύο γιων του εξαφανισμένου που θα τα φτιάξει η Άζα — και είναι του συγκεκριμένου αγοριού τα μικρόβια που θα την αναγκάσουν να μην μπορεί να απολαύσει αυτή τη σχέση και να του ζητά να είναι μαζί αλλά «από μακριά».

Τζον Γκριν, «Χελώνες στο άπειρο», μετάφραση Χρήστος Καψάλη, Μάρτιος 2018, 340 σελ., Εκδόσεις Ψυχογιός.

Τα δάχτυλά μου έτρεμαν λιγάκι καθώς ακουμπούσα το πλήκτρο έναρξης βιντεοκλήσης. Το πρόσωπό του εμφανίστηκε στην οθόνη, γκρίζο από το φως του κινητού του, οπότε έφερα τον δείκτη πάνω στο στόμα μου και ψιθύρισα: «Σστ», και μείναμε να κοιταζόμαστε έτσι, αμίλητοι, ενώ τα πρόσωπα και τα σώματά μας, που μετά βίας διακρίνονταν, αποκαλύπτονταν μέσα από το λιγοστό φως των οθονών μας, κι ένιωθα μια οικειότητα που ανάλογή της δε θα μπορούσα να βιώσω στην πραγματική ζωή.

Το μυθιστόρημα είναι αστείο (και όμως!), εθιστικό, φεμινιστικό, συγκινητικό, με μερικά κεφάλαια επιβλητικής δεινότητας, αλλά και με δυο-τρεις χαρακτήρες καθ' όλα αρχετυπικούς.

Οι αναγνώστες, αγόρια και κορίτσια, θα ταυτιστούν με παραπάνω από έναν. Όπως, για παράδειγμα, με την Ντέιζι, την κολλητή της Άζα, που είναι φανατική των Star Wars, fan writer και σχεδόν σοκαριστικά ευθύβολη όποτε μιλάει — και μιλάει διαρκώς:

Αυτό ακριβώς λέω κι εγώ για την παρθενιά μου. Ένας ακόμη λόγος που ο Μάικλ κι εγώ ήμασταν καταδικασμένοι... Δε θέλει να κάνει σεξ εκτός κι αν είναι ερωτευμένος, και, ναι, το ξέρω πως το όλο σκηνικό με την παρθενιά είναι ένα καταπιεστικό κατασκεύασμα του μισογυνισμού και της ανδροκρατούμενης κοινωνίας, όμως εγώ και πάλι θέλω να τη χάσω. Άλλα πήγα και τα έφτιαξα με ένα αγόρι που όλο το σκέφτεται και δεν είναι σίγουρος, λες και βγήκαμε από μυθιστόρημα της Τζέιν Όστεν. Μακάρι τα αγόρια να μην είχαν όλα αυτά τα συναισθήματα που πρέπει να διαχειρίζομαι εγώ, λες και είμαι καμιά ψυχίατρος, την τύχη μου μέσα.

Τίποτε δεν μπορεί να πάει καλά στη ζωή
ενός ανθρώπου με
ιδεοψυχαναγκαστική διαταραχή όταν
δεν μπορεί να την ελέγξει, και όταν
ελέγχεται πλήρως από αυτήν. Ο Γκριν
το ξέρει καλά αυτό, καθώς έζησε μαζί¹
με την αρρώστια από μικρός. Και την
πολέμησε όσο μπορούσε, με τη
βοήθεια της ιατρικής φυσικά, της
χημείας και της ψυχοθερα�είας.

Στις Ευχαριστίες, στο τέλος του
βιβλίου, κάνει ιδιαίτερη μνεία στους γιατρούς του. Για να καταλήξει
στο εξής: *Ο δρόμος μπορεί να αποδειχτεί μακρύς και δύσκολος,
όμως οι ψυχικές νόσοι αντιμετωπίζονται. Υπάρχει ελπίδα, ακόμη κι
όταν ο εγκέφαλός σου λέει το αντίθετο.*

ΥΓ. Ο Γκριν είναι πολύ αγαπητός και στην Ελλάδα. Τα βιβλία του
πουλάνε πολύ, και δικαίως. Αυτό που είναι άξιο θέμα στοχασμού
όμως δεν είναι ο Γκριν, αλλά το γεγονός ότι η υπόλοιπη ΥΑ
λογοτεχνία, με ελάχιστες και πολυδιαφημισμένες στις ΗΠΑ
εξαιρέσεις (συνήθως πρόκειται για μυθιστορήματα φαντασίας), δεν
πουλάει καθόλου στη χώρα μας, υποεκπροσωπεύται και, καθώς το
κοινό δεν τη ζητά, δεν παράγεται από τους δικούς μας συγγραφείς
— και πάλι, με ελάχιστες εξαιρέσεις.

Και όμως, είναι το πραγματικό κατώφλι των νέων για την ενήλικη
λογοτεχνία. Για να μην πούμε ότι η σύγχρονη ΥΑ λογοτεχνία
ασχολείται έντονα εδώ και χρόνια στο εξωτερικό με θέματα πρώτης
γραμμής, και εις βάθος: με τον ρατσισμό, τα LGBT δικαιώματα, τη
βία, τη σεξουαλικότητα, τη διαφορετικότητα — και βέβαια τις
«νέες» τεχνολογίες και τη σύγχρονη ποπ κουλτούρα. Στην Ελλάδα
τα αγνοούμε όλα αυτά. Δυσάρεστο και ενδεικτικό γεγονός.